
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2016:4

Bemötande av personer utanför heteronormen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:24. I motionen föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan kring hur personer utanför heteronormen blir bemötta av kyrkans företrädare, som har en negativ inställning till vigsel av samkönade par – i mötet inför kyrkliga handlingar, i konfirmandundervisningen, i gudstjänstgemenskapen med mera.

Gudstjänstutskottet bejakar motionärernas uppfattning att det är av vikt att Svenska kyrkan, med ett pastoralt förhållningssätt, strävar efter att ge möjligheter för goda och jämbördiga möten mellan människor. Dock menar utskottet att en undersökning i den form som motionärerna efterfrågar inte är rätt väg att gå.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att motion 2016:24 ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:24.

Motionens förslag

Motion 2016:24 av Anders Nihlgård m.fl., Bemötande av personer utanför heteronormen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda frågan kring hur personer utanför heteronormen blir bemötta av kyrkans företrädare, som har en negativ inställning till vigsel av samkönade par – i mötet inför kyrkliga handlingar, i konfirmandundervisningen, i gudstjänstgemenskapen med mera.

Bakgrund

Att hbtq-personer är en utsatt grupp och att de har ett lågt förtroende för skilda samhällsinstanser visar t.ex. rapporterna *Misstro – om hbtq-personers förtroende för olika samhällsinstanser och vad som behöver förändras* och *Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner*, (2015). Den första undersökningen har RFSL låtit genomföra och den visar att det finns en utbredd misstro och osäkerhet bland hbtq-personer om huruvida samhällsinstanser som polisen eller socialtjänsten har ett professionellt och kompetent bemötande av hbtq-personer. Cirka 30 procent uppger att de inte tror att bemötandet skulle vara bra. Den senare rapporten är från Folkhälsoinstitutet och visar på höga siffror för transpersoner vad gäller att utsättas för diskriminering, trakasserier, och våld.

Svenska kyrkan har tagit tydlig ställning för alla människors lika värde. Under de senaste decennierna har Svenska kyrkan på nationell nivå, liksom på stiftsnivå och

församlingsnivå bearbetat frågor om Svenska kyrkans uppdrag och trovärdighet som en öppen och inkluderande kyrka oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. Det har bland annat skett genom projekt- och processarbete, utredningar och utbildningsinsatser. Samtidigt som Svenska kyrkan – på alla nivåer – har kommit långt i arbetet med hbt-frågor finns det fortfarande utmaningar vad gäller t.ex. bemötande, inkluderande språk och arbetsmiljö.

Inom Svenska kyrkan har frågor om homosexualitet bearbetats sedan 1970-talet. År 1972 gav biskopsmötet uppdraget åt tre forskare att utreda frågan om kyrkan och de homosexuellas situation. Detta resulterade i boken *De homosexuella och kyrkan*, (1974). En konsekvens av utredningen var att inga hinder principiellt skulle föreligga för en homosexuell att inneha kyrkliga tjänster.

En stor mängd skilda arbeten har sedan följt. År 2005 beslutade kyrkomötet om en ordning för välsignelse av registrerat partnerskap och år 2009 beslutade kyrkomötet om förändring av kyrkoordningen så att äktenskap för par av samma kön kan ingås genom kyrklig vigsel.

2013 beslutade kyrkomötet att uppmuntra stiftet att sträva efter att arbetsplatser inom Svenska kyrkan blir hbt-certifierade (KmSkr 2013:19). Kyrkostyrelsen arbetar för närvarande med uppdraget. I arbetet med att öka kunskapen i hbt-frågor ingår att färdigställa en processmodell, som ska kunna användas i församlingar. I denna ingår utbildningsmaterial, som bland annat bearbetar bemötandefrågor och normkritiska perspektiv. Arbetet sker i samverkan med bland andra stiftet och Sensus studieförbund. I slutet av 2016 kommer en första version av en processmodell för församlingarnas arbete med hbt-frågor att finnas tillgänglig på Svenska kyrkans intranät.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:24.

Gudstjänstutskottet bejakar motionärernas uppfattning att det är av vikt att Svenska kyrkan, med ett pastoralt förhållningssätt, strävar efter att ge möjligheter för goda och jämbördiga möten mellan människor. Allas lika värde är grundläggande i Svenska kyrkans människosyn och beteenden och attityder måste ständigt – hos såväl enskilda företrädare för Svenska kyrkan som i kyrkan i stort – ge uttryck för detta.

Utskottet menar att en undersökning, i den form som motionärerna efterfrågar, kan bli åsiktsregistrering. Utskottet vill istället visa på allt det goda arbete som redan nu görs i frågor med relation till motionen. Utskottet anser dock att mycket ändå finns kvar att göra och att kunskap är viktig för alla som på något sätt företräder kyrkan.

Utskottet vill särskilt lyfta fram motionssvaret från De Ungas Kyrkomöte i vilket de bland annat poängterar vikten av utbildning och HBT-certifiering.

Utskottet konstaterar att varje kyrklig arbetsplats lyder under arbetsmiljölagen och att den förutsätts följas där, liksom på alla andra arbetsplatser.

Gudstjänstutskottet föreslår kyrkomötet att motion 2016:24 ska avslås.

Uppsala den 29 september 2016

G 2016:4

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Niclas Blåder, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Nanna Tranströmer, Maria Johansson-Berg, Johan Åkesson, Anna-Karin Stråle Börjesson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Berth Löndahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Bo Herou och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Niklas Nilsson, Gunilla Bengtsson, Birger Jönsson, Roger Olsson, Marie-Louise Marsjögård, Lisa Tegby, Gun Alingsjö Bäck, Dag Sandahl, Lena Jönsson, Göran Wass, Anders Åkerlund, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Agneta Hyllstam.

Biskoparna Johan Tyrberg och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.